

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rei Christianae Apvd Iaponios Commentarivs

Trigault, Nicolas

Avgvstae Vindelicorvm, 1615

De sedibus Arimensi Collegio annexis. Capvt IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68745](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68745)

materno amore superior in oratorium se reclinat, ubi gratias per otium de recepto filio, bonorum omnium largitori refert: tum ad filium egressa, naturæ amorique materno indulget, sibi ac filio salutem gratulata. Ea res à Neophytis excepta est insigni virtutis comprobatione, quam imitandum proponebat exemplum.

Incendium hoc quoque anno prodigiosè restinctum ita scribitur. Corripuerat ignis ædes quasdam Neophyti ædibus vicinas: is cum videret nullam sibi in humana ope spem esse reliquam; ad Diuinum confugit. Ergo Christi in Cruce pendentis effigiem domo eripit, eamque hastili prælongo infixam secum in ædium tectum quo conscenderat defert: ex eo illam ignibus opponit, magna fide, mira res! effigiem reueritus ignis, cursum auertit reflante repente vento, ædesque Neophyti cum spectantium stupore dimisit intactas. ipse deinde Neophytus recenti beneficio sua DEO dona est gratulatus. De Arimensi oppido satis: sedes nos vocant eidem collegio attributæ.

*De sedibus Arimensi Collegio
annexis.*

CAPVT IX.

Quo-

Quotquot in Arimensi agro sunt nostrorum sedes, ab Arimensis Collegij moderatore dependent, eas initio quinque, postmodum sex omnino fuisse reperio: in quibus sub principium duodecim, post etiam quindecim à nostris consedere, cum socijs videlicet in singulos distributis sacerdotes, præter cæteros rei Christianæ ministros. Ab his, omnibus res Christiana non absimili, quàm cæteris in locis sedulitate procurata. hac enim vniuersim loquendi formula, consueta multa, meo instituto amplector.

1609. Erecta est in his sedibus à fundamentis ædes noua, Neophytorū tenuitate, cum munificentia decertante, in quibus euexit se supra cæteros loci præfectus, pius in paucis, ac Religionis studio Nobilis Neophytus: huius maximè opera in æde noua, nouo etiam pietatis genere in corpora sæuitum: solebat ante erectam ædē, ille, quē dixi, Præfectus, per singulos solemnissimum ieiunij dies communem totius familiæ flagellationem instituere: post lectionem de dominicis tormentis ex aliquo pio libello, hora ferè dimidiata peritam, & domesticū illud institutū, post instructam ædem, in publicum totius loci bonū euulgauit: nam post similem pij libelli recitationem, & inuocatos litaniarum ex ordine Diuos, omnes acriter flagellis, quo spatio quinquagesimus psalmus commodè pronuntiatur, singuli

H 2 in sua

in sua terga sæuiebant. Id institutum nullo vni-
quam die, præterquam festo paschatis perui-
lio. Dux cæteris Neophytis Præfectus, cum suo
grege intermisit.

Quod subiungam omitti poterat, quod alio
quanto remotius ad Neophytos pertineret; sed
velut in comædijs interludia, sic hæc quoque
narratio interponatur. Præfecti Ethnici vxor in
pago Neophytorum Arimensium terris conter-
mino, grauitè ac periculosè decumbebat; mor-
bi genus erat insolens, & habebat omnes non
parum suspensos: demum ægritudinis auctor
se ipsum prodidit, nam cuius animam occupa-
bat, corpus etiam cacodæmon inuadens, ægræ
mulieris ore loquebatur. aiebat esse se vulpem
ab vna è domesticis pedissequis in heram ideo
immissam, vt priuatas quasdam iniurias vindi-
caret: erant eo in pago vulpium cateruæ, qui-
bus etiam agri miserabiliter, sed impune vexa-
bantur, ideo quòd eas Ethnici venerantur, &
reuerentur non quidem vt numina, sed velut
Dæmonum ministros, quibus eum vti frequen-
ter putant, ad mala quæ placuerit mortalibus
procuranda: ne igitur quicquam ab offensis
vulpibus detrimenti patiantur, eas etiam ab a-
grorum vastatione prohibere reformidant. ad-
hibiti ergo in consilium coniectores, asserue-
runt vulpem vnã oportere sine vulnere com-
prehendi. laqueis igitur ignara vulpes, è solita
impunitate facilè induitur, & in caucam immissa
multis

multis blanditijs ac ferculorum cupidjs delin-
 nitur, vt hac ratione vulpem Præfecti hospitem
 importunam subinde placarent. varij euocan-
 tur ad insolentem rem venefici, varij ritus ad-
 hibentur, voto semper concepto, se vulpem,
 quam habebant in vinculis tum demum dimif-
 suos. cum vulpes Præfecti coniugem ægritudi-
 ne liberasset: Verum nihil hæ recitatorum de-
 preces, vulpem illam cui verba dare diffi-
 cile est, fallebant: Ergo damnata ciuium conie-
 ctorum arte, externus alius famâ Nobilis accer-
 fitur: ille post multa schedulam scripsit, quâ
 vulpis fæminam liberaturæ negotium, in se re-
 cipiebat, & sponso rem vulpinæ fidei se subscri-
 bebat: ea dein schedula, è vulpis captiua col-
 lo suspenditur, cumque eam adhibitus tonsor
 elegantem in modum, raso pilo capitis, concin-
 nasset, pigmentarius nescioquis, fuce muliebri-
 ter delibutam, in nemora liberam amisit. Ea re
 inferna vulpes, vt amplius falleret, velut propi-
 tiata, dies paucos à vexanda Præfecti coniuge
 conqueiuit: post verò aliquot dierum intermis-
 sam vexationem, acerbius miseram mulierem
 adorta, causam sciscitantibus, ridicula vulpes ita
 respondit. Cùm me nuper muliebriter pinge-
 retis, & comeretis, indigno modo dens mihi
 excussus est, ad obfignandam enim schedulam,
 vulpis sanguinem coniecto necesse affere-
 rat: quem ex ore elicuit nouacula cuspide. in-

iuriam vulpes reuerſa quærebat. aſſerens non ſe prius abituram, quàm huius iniuriæ pæna placaretur. loci Præfectus hæcenus vulpem tulit: ſed iam excandescens ridiculis vulpinisque commentis, in patrias vulpes omnes ſententi- am mortis tulit, earum igitur magna ſtrage facta; vna illa vulpes muliebriter fucata, quæ maximè ad pænam quærebat, nusquam comparuit. Denique alius etiam celebrior coniectator adhibetur, cuius hæc fuit, digno dæmone miraculo, per ſanandi ratio: è pedissequis vnam legit, in quàm vti pro heræ commigraret. Dæmon, varijs ritibus atque carminibus impetrauit: atque ita miserabiliter ancilla in poſterum torquebatur. Ea res inter Neophytos celebri ſermone vulgata, dedit aptam sanè materiam infernæ tyrannidis detestandæ, & Chriſtianæ libertatis collaudandæ, Deique beneficia celebrandi, quibus è tam denſis ſuperſtitionis tenebris, in meridiana luce clariorem, translati eſſent.

1610. In Arimensem agrum nonnulli aduenæ Neophytis incolis in communionem fidei ſeſe adiunxerunt: ij annis ferè ſingulis plus minus centenario numero continentur. Et Fin- genſes Chriſtiani, Dynaſtæ tyrannide oppreſſi, ex hac vicinia procurandæ ſuæ ſalutis captant occasionem. eos inter Neophytus quidam longiorem peregrinationem, negotiorum cauſa in- gressurus,

gressurus, voluit ad eam prius vtriusque se sacramenti, pœnitentiæ & Eucharistiæ, velut viatico præmunire: ergo itinere bidui ad maris ripam pergit eo consilio, vt inde in Arimenses terras, Tacacu vocari solent, transmitteret nauigio: peruenit igitur in portum sed ferius: nam hyberno tempore nix multa deciderat, & procelloso nubiloque cælo, ac mari, nauigij facultas non erat, nec breui futura videbatur; mora illi omnis erat intempestiua: nam ad constitutam diem heri sui negotia, à quo mittebatur, erant necessario transigenda. ergo consilium incensæ pietati necessitas præsens, nouo more suggestit: nam sub solis occasum littus repetens in eo genua ponit, & ad eas Christianorũ terras, in quas transmittere parabat, conuersus ait. O sanctæ Christianorum Regionēs, in quibus neque templa desunt, neque sacerdotes: felices etiam atque etiam ij, qui vos incolunt, huc vsque perueni ad vos transmissurus, & peccata expiaturus: verùm quoniam cælo repugnante prohibeor, hinc saltem conuersis ad vos oculis, non secus atque ad sacerdotis pedes prouolutus, Deo peccata mea confitebor, quem spero vota pro facto suscepturũ. Hæc dixerat, & mox peccata ex ordine aperit, quo maximo poterat pœnitentis animi sensu, ac meliora proponentis. Mira res! cum hoc ipsum etiam nunc ageret, Diuino sine dubio nutu in eum

H 4 ipsa

ipsum portum scapha deuenit: eâ viri tres non amplius uehebantur, ex ijs quærit Neophytus, qui sint, & vnde veniant? respondent: se ex Tacacu Christianos esse: qui quod patriam, per temporis inclementiam repetere non possent, in hunc se portum recepisse. exilij gaudio Neophytus, nihil iam dubius, hoc sibi à Deo nauigium transmissuro adesse: ergo illis consiliū suum aperit: ac rogat, vt se in eum locum vbi sacerdos esset, extemplo transmitterent. Verùm nauæ temporis asperitatem periculumque causati refugiebant, paucitatem quoque suam obtendentes: Neophytus verò nulla re territus vrgere cæpit, vt se amore Christi transmitterent, de cuius bonitate par esset confidere: in hac vtique causa fieri non posse, vt eo Duce à portu aberrarent: & si quidem de sociorum nauiticorum paucitate ageretur: se nauicæ rei peritum in clauo futurum: Istis adducti nauæ, Neophytum in scapham recipiunt: ipsique simul omnes ingrediuntur. Tam densæ erant tenebræ, vt vix iter agnoscerent, & tamen Diuina eos Prouidentia, cui se commiserant, in opertū portum recto itinere deportauit: quem illi agnoscentes, in eum selati ac Deo grati immiserunt. Neophytus Patrem adiit, peccata confitendo deposuit, sacrum etiam ad iter viaticum sumpsit; inde solatij plenus ac spei, cæptum iter est profecutus.

Hoc

1610. Hoc ultimo triennij curriculo, antiqui Neophyti, qui pagum & portū Cucinotzu, incolunt, continuis precibus sacerdotem sibi dari, qui apud se consideret postulantes, ad eamque rem sumptum omnem offerentes, demum hoc anno impetrarunt. Ex hac sacerdotis nostri cum socio statione, crevit Neophytorum in studio religionis feruor: nam apud eos Deiparæ sodalitiū est institutum, idque vna cum suo habitu ac symbolo ad Nangasachiensis Ecclesiæ Cathedralis exemplar: huic institutioni initium datum sacro Natæ Virginis die, solemni cantato missæ sacrificio, cui interfuerunt è nostris sacerdotibus ac fratribus, imò alumnis nonnulli ad augendam celebritatem: Instituta quoque supplicantium pompa, in qua noui omnes parthenij sodales, incensis facibus aut cereis instructi, suo habitu insignes procedebant: ea res vt erat noua & ex urbana celebritate rusticatū euocata, Neophytos ad pietatem accendit, & nonnullis, spiritualis solatij, lacrymas elicuit: sed neque Ethnici ad spectandum fama euocati defuerunt, qui rerum nostrarum opinionem, si nihil amplius, domum retulerunt. Verū ex omnibus Neophytis vnum, si lubet, alterum uere aliqua illustriorem seligamus.

Inter eas inimicitias, quæ inter Neophytos conciliatæ sunt, insignis fuit cuiusdam in conciliandis dissidentibus modus. Neophytus vnus

H 5 aliquis

aliquis alterum ita grauiter offenderat, vt à Magistratibus comprehensus ad mortem damnaretur, nisi fortè qui iniuriam acceperat, condonaret: id vbi audiit, qui se conciliatorem immittebat, ad offensum se contulit, & opportuno tempore, sexta erat feria quadragenarij ieiunij, in qua ex more, de Christi domini tormentis ac morte fuerat è superiore loco declamatum: ex eo igitur post varia sciscitatur, audieritne eos, qui de Christo passo sermones habiti fuerant? annuit ille: Tum Neophytus, aduertisti, ait, Christum Dominum proditori suo, nec amplexum negasse, nec osculum, & in cruce pro ijs, à quibus in eam agebatur, exorasse? aduertit, ait ille. Quid est igitur, infert Neophytus, quod tu homo mortalis cæli ac terræ Dominum minimè imitaris, amplexarisque eum, à quo iniuriam accepisti? Tum ille, sine dubio tactus à Numine, nihil habeo inquit quod refugiam, Ergo amore Domini mei IESV Christi iniuriam omnem ex animo offensori remitto: atque ita vita damnato redditur: cum cæterorum, qui audierant summa comprobatione.

Hæc in Deum Neophytus: quod sequitur Dei erit in Neophytos, fidei nostræ capita confirmantis exemplum. In quodam huius ditionis pago Neophytus obiit, qui annis ante obitum paucis, Religionem sibi sanctius colendam susceperat: in sacras ædes frequens etiam
remoti-

remotiores itabat, nec ab ijs recedebat, quam-
 diu sacra peragebantur: eum vita functum fili-
 us cū propinquis, celebriori funere, & missarū
 sacrificijs Christianè fuerat profecutus, & in
 ipso tumuli loco, cruce ab iisdem erecta, fuerat
 solito religiosius parentatum. Post dies paucos
 alta iam nocte puellula, defuncti neptis, subita
 ægritudine corripitur: accurrere parentes; &
 quoniam videbant eam insolentem in modum
 gesticulari, aqua lustrali consperferunt: puellu-
 la intulit, date mihi hanc aquam bibendam; est
 enim admodum salutaris. Dederunt eius roga-
 tu semel atque iterum; sed illud mirum erat,
 quod eadem non amplius sua, sed morientis aui
 voce loqui videretur. stupentibus ad eam rem,
 dixit; accersite mihi amicum meum, (& Neo-
 phytum quemdam nominabat eiusdem loci in-
 colam) ergo qui aderant quæsiere, quid esset
 causæ cur iam vita functus ad suos rediret? is re-
 spondit sibi causam non deesse: ergo vbi adue-
 nit qui vocabatur, & cum eo plures rei nouita-
 te plecti; istæ voces, cuiuscunque tan-
 dem ore aut voce referrentur, auditæ sunt.
 Gratias vobis ago, quòd funus meum Chri-
 stianè curaueritis, & cruce in tumulo erexe-
 ritis: hæc enim mihi omnia profuerunt.
 His dictis vox ista & sonus aui puellulam
 breui spatio velut mortuam, dimisit, quæ
 paulo post sibi reddita, ægritudinem
 omnia

omnem expulisse animaduersa est. Hæc ubi vidit puellulæ parens, pro parente etiam pluramissæ sacrificia celebraui iussit: & idem cæteri eius propinqui & amici præstitère. Ea res multorum, qui interfuerant auctoritate confirmata longè lateque peruasit: quod diuino consilio quis dubitet factum in viuorum emolumentum? nam eo in pago alijsque vicinis exinde frequens sermo: quàm utile esset vitæ functione Christiano ritu parentare: quàm vera essent, quæ sibi à Patribus de alia vita dicerentur; quàm certum, hominis animum esse immortalem, eumque bonorum ac malorum præmia recipere. hæc enim atque alia ex hoc euentu colligebant: & si qui fortasse de his non satis Christiane sensissent, in accepta fide confirmabantur, & rei quidem veritas, non ex sola narrantium auctoritate constitit; sed è fructu vitæ melioris, qui oculos maxime rei testes tetigit; omnes enim in seipos descendentes, insignem morum ac vitæ mutationem instituerunt.

De Rei Christianæ in Insulis

Amacusanis progressu.

CAPVT X.

DVO sunt quæ Amacusanas Insulas excolentibus, magnos pariunt labores: nam primum montana regio, non nisi multis sudoribus peruias